

Uz sākumlapu>Tiesāšanās procedūras>Civillietas>Kuras valsts tiesai ir piekrišana?

Kuras valsts tiesai ir piekrišana?

Somija

1 Vai man prasība ir jāceļ vispārējā tiesā vai specializētajā tiesā (piemēram, darba strīdu tiesā)?

Somijā civilprasības izskata vispārējās tiesas. Speciālās tiesas parasti ir vai nu apelācijas instances, vai tiesas, kas izskata lietas, kuras nav ierosinājuši atsevišķi pilsoņi.

2 Ja lieta ir piekritīga vispārējai tiesai (t.i. par lietu izskatīšanu atbild šādas tiesas), kā lai noskaidroju, konkrēti kurā tiesā man ir jāiesniedz prasības pieteikums?

2.1 Vai pastāv atšķirība starp zemākām un augstākām vispārējām tiesām (piemēram, rajona tiesas kā zemākās tiesas un apgabala tiesas kā augstākās tiesas), un, ja, jā, tad kura ir kompetenta manā gadījumā?

Somijā vispārējā pirmās instances tiesa civillietās ir apgabaltiesa (*käräjäoikeus*). Apelācijas tiesas (*hovioikeus*) galvenokārt darbojas kā pārsūdzības tiesas.

2.2 Teritoriālā piekrišana (vai par manu lietu ir atbildīga A pilsētas vai B pilsētas tiesa?)

2.2.1 Teritoriālās piekrišanas pamatnoteikums.

Galvenais princips paredz, ka prasības ir jāceļ vispārējā pirmās instances tiesā pēc atbildētāja dzīvesvietas. Tas attiecas arī uz situācijām, kad atbildētājs ir juridiska persona. Ir maz tādu prasību, kas tiek izskatītas citur.

2.2.2 Šī pamatnoteikuma izņēmumi.

2.2.2.1 Kādos gadījumos varu izvēlēties starp tiesu pēc atbildētāja dzīvesvietas (atbilstoši pamatnoteikumiem) un citu tiesu?

Tas ir iespējams turpmāk minētajos gadījumos.

Prasības par laulības šķiršanu, kopdzīves izbeigšanu vai laulības spēkā esamību, vai īpašuma sadalīšanu apstākļos, kas nav saistīti ar laulātā nāvi, var celt tā tiesu apgabala pirmās instances tiesā, kurā atrodas viena vai otra laulātā pastāvīgā dzīvesvieta vai uzturēšanās vieta.

Prasības saistībā ar filiāles, departamenta vai pārstāvja darbībām, vai darbībām, kas veiktas citās tamlīdzīgās juridiskās personas komercdarbības vietās, vai saistībā ar darbībām, kas veiktas individuālā komersanta komercdarbības vietā, gadījumos, kad attiecīgā juridiskā persona vai individuālais komersants ir atbildētājs, var celt tā tiesu apgabala pirmās instances tiesā, kurā atrodas attiecīgā komercdarbības vieta.

Patērētāja prasību pret komersantu, kas celta, pamatojoties uz patērētāju tiesību aizsardzības tiesību aktiem, var izskatīt arī tā tiesu apgabala pirmās instances tiesa, kurā ir attiecīgā patērētāja pastāvīgā dzīvesvieta vai uzturēšanās vieta.

Tirgus tiesa (*markkinaoikeus*) ir pirmās instances tiesa, kas izskata strīdus, pieteikumus un sūdzības saistībā ar rūpnieciskā īpašuma tiesībām un autortiesībām.

Prasības saistībā ar darba līgumiem var celt arī tā tiesu apgabala pirmās instances tiesā, kurā parasti tiek veikts attiecīgajā līgumā noteiktais darbs.

Gadījumos, kad darbs galvenokārt netiek veikts vienā un tajā pašā tiesu apgabalā, darbinieka celto prasību pret viņa darba devēju var izskatīt arī tā tiesu apgabala pirmās instances tiesa, kurā ir darba devēja komercdarbības vieta.

Prasības par kompensācijām, kas nav saistītas ar līgumattiecībām, var celt arī tā tiesu apgabala pirmās instances tiesā, kurā notikusi darbība vai bezdarbība, kas ir attiecīgās prasības pamatā, vai kurā minētās darbības/bezdarbība dēļ ir radušies zaudējumi. Iepriekš minēto veidu prasības var celt arī tā tiesu apgabala pirmās instances tiesā, kurā ir prasītāja pastāvīgā dzīvesvieta vai uzturēšanās vieta, ja prasība ir celta saskaņā ar Likumu par transportlīdzekļu apdrošināšanu (*liikennevakuutuslaki*), Likumu par kaitējumu pacientam (*potilasvahinkolaki*), Produktatbildības likumu (*tuotevastuulaki*), Likumu par apdrošināšanu pret viedī nodarīto kaitējumu (*laki ympäristövahinkovakuutuksesta*) vai Dzelzceļa satiksmes atbildības likumu (*raide-liikennevastuulaki*).

Prasības saistībā ar nekustamo īpašumu var celt arī tā tiesu apgabala pirmās instances tiesā, kurā atrodas nekustamais īpašums.

Prasības saistībā ar uzturlīdzekļiem var celt arī tā tiesu apgabala pirmās instances tiesā, kurā ir prasītāja vai uzturlīdzekļu saņēmēja dzīvesvieta.

Starptautiskās lietās piemērojami jurisdikcijas noteikumi, kas paredzēti ES regulās vai starptautiskajos līgumos.

2.2.2.2 Kādos gadījumos man prasība ir jāceļ citā tiesā nevis pēc atbildētāja dzīves vietas (atbilstoši pamatnoteikumiem)?

Ne vienmēr piekritīgā tiesa būs tiesa pēc atbildētāja dzīvesvietas. Turpmāk doti dažu šādu gadījumu piemēri.

Prasības saistībā ar paternitātes noteikšanu ir jāceļ tā tiesu apgabala pirmās instances tiesā, kurā ir mātes vai bērna pastāvīgā dzīvesvieta vai uzturēšanās vieta. Prasības par paternitātes atzīšanu par neesošu ir jāceļ tā tiesu apgabala pirmās instances tiesā, kurā ir bērna pastāvīgā dzīvesvieta.

Prasības saistībā ar aizgādību pār bērnu un saskarsmes tiesībām ir jāceļ tā tiesu apgabala pirmās instances tiesā, kurā ir bērna pastāvīgā dzīvesvieta.

Prasības saistībā ar rīkojumu izpildi par aizgādību un saskarsmes tiesībām ir jāceļ tā tiesu apgabala pirmās instances tiesā, kurā ir bērna vai atbildētāja pastāvīgā dzīvesvieta vai kurā kāds no viņiem uzturas pagaidām.

Prasības attiecībā uz aizbildņu iecelšanu vai aizbildnības izbeigšanu, vai tiesībspējas un rīcībspējas ierobežošanu, vai šādu ierobežojumu atcelšanu vai grozīšanu ir jāceļ tā tiesu apgabala pirmās instances tiesā, kurā ir tās fiziskās personas pastāvīgā dzīvesvieta, kuras tiesībspēja un rīcībspēja tiek ierobežota. Prasības saistībā ar adopcijas apstiprināšanu ir jāceļ tā tiesu apgabala pirmās instances tiesā, kurā ir adoptētāja pastāvīgā dzīvesvieta vai uzturēšanās vieta. Prasības saistībā ar mantošanu un īpašumiem ir jāceļ tā tiesu apgabala pirmās instances tiesā, kurā atradās mantojuma atstājēja pastāvīgā dzīvesvieta vai uzturēšanās vieta.

2.2.2.3 Vai tiesas procesa dalībnieki var vienoties par kompetento tiesu, kas citādi nebūtu kompetenta šajā procesā?

Civilprasībās (izņemot bezstrīdus tiesas procesus), ņemot vērā noteiktus nosacījumus, ieinteresētās puses var izvēlēties vērsties tiesā, kas vispārējā kārtībā nav noteikta kā kompetentā tiesa (pirmās instances tiesa).

Patērētāju, darbinieku un fizisku personu, kas pieprasa vai saņem uzturlīdzekļus, tiesības celt prasības Tiesas procesa kodeksā (*oikeudenkäymiskaari*) norādītajā tiesā nevar ierobežot ar līgumiem, kas nosaka piekrišanu, izņemot gadījumus, kad šādas vienošanās ir panāktas pēc strīda rašanās.

Vienošānās par piekrišanas noteikšanu ir jāpasākda rakstiski, un tās var attiecināt uz konkrētu strīdu vai jebkuriem turpmākiem strīdiem, kas izriet no konkrētajām juridiskajām attiecībām.

3 Ja kompetenta ir kāda speciāla tiesa, kā var noteikt, tieši pie kuras tiesas būtu jāvērsas?

Tirgus tiesa darbojas kā pirmās instances tiesa attiecībā uz strīdiem, pieteikumiem un sūdzībām saistībā ar rūpnieciskā īpašuma tiesībām un autortiesībām.

Citādi speciālo tiesu sistēma Somijā tiek izmantota tiesvedībā tikai izņēmuma apstākļos.

Saites

<https://oikeus.fi/tuomioistuimet/en/index.html>

Lapa atjaunināta: 19/04/2024

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.